

vereniging **Martijn**

Postbus 5478
1007AL A-dam

Aan het bestuur van de NVIH-COC
Rozenstraat 8
1016 NX Amsterdam

Amsterdam, 8 oktober 1986.

Geacht bestuur,

Wij ontvingen uw schrijven d.d. 4-8-1986, waarin de aanbeveling werd gedaan de daarbij gevoegde petitie aan de Minister van Justitie en de Tweede Kamer te ondersteunen.

Na diepgaand beraad hebben wij besloten de petitie niet te onderschrijven. Wij onderkennen het politieke belang van de petitie, die, als er een redelijke mate van steun uitkomt, de discussie over het onderwerp bevordert en deels de wind uit de zeilen neemt van hen, die de huidige verboden willen handhaven of aanscherpen. Derhalve waarderen wij in zekere zin, dat het COC zich moeite en kosten heeft willen getroosten om haar gezag en gewicht in deze heikele kwestie te doen gelden.

Wij hopen ten zeerste, dat het COC met onze vereniging - en wellicht derden - wil gaan samenwerken om verdere discussie over de bestaande wetgeving en het verscherpende vervolgingsbeleid, de wetsvoorstellen en daaraan gekoppelde ministeriële manoeuvres en de standpunten van beider verenigingen te bevorderen en te coördineren.

In dit verband moet ons van het hart, dat wij het betreuren, dat geen bestuurlijke overleg heeft plaatsgevonden tussen onze verenigingen omtrent de inhoud van de petitie. Wellicht zijn wij zelf op dit punt in gebreke gebleven, toen ons via informele kanalen berichten over de voorbereiding van de petitie bereikten en wij daarop zelf geen actie ondernamen. Wij hopen dit in de toekomst te voorkomen in goed overleg.

Alvorens uitgebreider op onze bezwaren tegen de petitie in te gaan, willen wij aanduiden vanuit welke visie wij de petitie beoordelen. De doelstelling van onze vereniging is het bevorderen van de bespreekbaarheid en de akseptatie van ouderen-jongeren-relaties. Ten aanzien van het strafrecht zijn wij van mening, dat het plaats vinden van een seksueel contact en/of een leeftijdsverschil tussen de partners, op zich gesteld, geen criteria behoren te zijn voor strafwaardigheid. In een schrijven van ons aan diverse politieke instanties, die u hierbij alsnog aantreft en wij ook afdrukten in ons blad O.K. nr.1, stelden wij: "Een juister criterium voor strafbaarstelling zou kunnen zijn: minachting voor de wensen en mogelijkheden van de partner. Leeftijd moet hierbij niet ter zake doen". Wij menen, dat dit principieel goed overeenkomt met de door de NVIH-COC en de NVSH geformuleerde standpunten in de discussienota 'Zeden en Straffen'. Daarin is gekozen voor de formulering: "Een ander door geweld of enige andere feitelijkheid, of door bedreiging met geweld of enige andere feitelijkheid gericht hetzij tegen die ander, hetzij tegen derden, wederrechtelijk dwingen iets te doen, niet te doen of te dulden" en "iemand beneden de leeftijd van 12 jaren wederrechtelijk dwingen iets te doen, niet te doen of te dulden." (blz.34)

Van grote waarde vinden wij de volgende passages in dezelfde nota: "Zolang er niets blijkt van door geweld of overwicht afgedwongen handelingen of duldungen, is het tegen het belang van het kind de justitie erbij te betrekken" (blz.32) en "Ook kinderen jonger dan twaalf jaar moeten immers naar onze mening kunnen deelnemen aan door hen gewenste kontakten" (blz.33/34)

Deze inhoud van de discussienota, waarvan wij begrijpen, dat die het principiele standpunt van de NVIH-COC is gebleven, onderschrijven wij.

Postbank:
54.59.646
Bank:
57.42.29.507.

Een in ons blad O.K. nr.3 gepubliceerde interview met Jan Schuijjer over de petitie heeft bij ons niet de indruk kunnen wegnemen, dat de petitie niet strookt met de inhoud van de discussienota. Wellicht ten overvloede treft u hierbij een exemplaar van O.K. nr.3 aan.

In het betreffende artikel werden lezers opgeroepen te reageren. Een aantal lezers heeft dat gedaan door de los bij O.K. nr.3 gevoegde petitie ondertekend aan ons adres te sturen. Deze zijn inmiddels verzonden aan de Projektgroep Leefijdsgrenzen.

Wij nodigen u hierbij uit om bestuurlijk overleg te open over de wijze waarop u de principiële benadering uit de discussienota gaat uitdragen in de verwikkelingen rond de komende politieke behandeling van de zedenwet en op welke wijze onze verenigingen elkaar daarin kunnen ondersteunen. In dat verband willen wij ook de mogelijkheid bespreken van instelling van een regulier bestuurlijk overleg tussen ons en een eventuele deelname van MARTIJN in de Projektgroep Leefijdsgrenzen.

Gezien de korte termijn, waarop de politieke discussie met het aanbieden van de petitie een nieuwe impuls zal krijgen, dringen wij aan op tijdige totstandkoming van een overleg.

De navolgende opmerkingen naar aanleiding van de petitie bieden wij aan als gespreksstof voor het overleg.

Seksuele handelingen tussen mensen - ongeacht hun leeftijd - mogen op zich nooit de aanleiding zijn tot strafbaarstelling. Ieder mens moet in principe het volle beschikkingsrecht hebben over het eigen lichaam en heeft dus in feite ook het recht handelingen van anderen daarmee te verbieden, te dulden of toe te staan.

De overheid heeft als taak dit grondrecht te waarborgen, maar mag o.i. pas daar met sancties komen, waar inbreuk wordt gemaakt op het persoonlijke beschikkingsrecht of de persoonlijke levenssfeer.

Nu ligt inzake jeugdige personen nog al gevoelig: Hun lichamelijke onvolgroeidheid en hun ekonomies zwakke positie bepalen, dat ze in (meerdere of mindere mate) afhankelijk zijn van ouderen.

Het bovenstaande impliceert, dat er een gereede kans bestaat, dat ouderen gebruik/misbruik maken van hun feitelijk overwicht en gezag t.a.v. jeugdigen als ze iets van ze gedaan willen krijgen. In feite wordt binnen ons opvoedingssysteem veelvuldig ge(mis)bruik gemaakt van deze ongelijke machtsverhoudingen.

Om kinderen (jeugdigen) te beschermen tegen misbruik van macht kennen we de volgende instituten:

a. De ouderlijke macht.

De ouders zijn verplicht hun minderjarige kinderen verzorgen en op te voeden. De wet is niet duidelijk over de inhoud hiervan. In de huidige praktijk komt dat neer op een schier onbeperkt gezag van de ouders. Alleen als een kind met zedelijke of lichamelijke ondergang wordt bedreigd, kan de kinderrechtter een kind onder toezicht stellen.

b. De Raad voor de Kinderbescherming.

Deze instelling heeft voornamelijk een korrigerende en kontrolerende taak wanneer ouders in gebreke blijken te zijn gebleven.

c. De wetgevende macht.

De overheid probeert d.m.v. het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Strafrecht de rechten van de burger te waarborgen de zwakkeren in de samenleving ekstra bescherming te geven. De huidige strafwet kent jeugdigen beneden 16 jaar inzake seksualiteit ekstra bescherming toe door een geheel verbod op seks van en met personen beneden die leefijdsgrens.

identiek aan de
inbreuk van de
levenssfeer

onthoort in
breuk van
levenssfeer

De petitie gaat er (even als de huidige wetgeving) vanuit, dat jeugdigen als om de seksualiteit gaat, die speciale bescherming behoeven.

Motivatie: Jeugdige personen hebben een bijzonder kwetsbare wilsvrijheid. Hoewel in gevallen van seksueel misbruik een niet strafrechtelijke aanpak de voorkeur verdient, is men bij het ontbreken van strafrechtelijke sankties te zeer afhankelijk van de vrijwillige medewerking van de betrokkenen, om adequaat te kunnen ingrijpen.

Seksueel misbruik - hoe erg op zich ook - is naar onze mening geen zwaarder misdrijf dan andere (mis)handelingen waarbij kinderen worden gedwongen iets te ondergaan, te dulden, te doen of te laten wat niet in overeenstemming is met het persoonlijke beschikkingsrecht, de eigen wilsbepaling, of wat inbreuk maakt op de persoonlijke levenssfeer. Door het seksuele aspect van het misbruik te benadrukken en in strafmaat op te nemen, blijft de suggestie bestaan, dat seksualiteit voor jeugdigen nadelige gevolgen zou kunnen hebben.

Wij zijn van mening, dat - zoals ook verwoord in de nota 'Zeden en Straffen', dat niet het seksuele, maar het dwangaspect, het misbruik maken van macht en gezag criterium moet zijn voor strafwaardigheid. Principeel keren we ons daarom tegen elk voorstel, dat seksuele handelingen van en met jeugdigen strafbaar stelt, ook al geeft het aan dat er strafuitsluitingsgronden zijn.

Op't ogenblik is het zo, dat de politie bij elk vermoeden van 'ontucht met personen jonger dan zestien jaar' een onderzoek kan instellen. Personen, die geregistreerd staan als 'ontuchtplegers' blijven altijd in een verdachte hoek. Om de schuld te bewijzen moet bewijsmateriaal worden verzameld: foto's, kinderporno en verklaringen van de 'slachtoffers'.

Ook al is het contact tot wederzijds genoegen, met toestemming van de ouders, toch moet de politie in principe overgaan tot onderzoek als ze er reuk van krijgt. Hoe dat in de praktijk uitpakt mag als bekend worden verondersteld.

De COC-petitie verandert aan deze gang van zaken in feite niets. In tegendeel! Om te kunnen overzien, of er in een specifiek geval sprake is van vrijwilligheid, niet aan onttrekken, hoewel dat kon, enz. enz., moet er gedegen worden onderzocht. Het is niet voldoende te constateren dat er seksuele handelingen hebben plaatsgevonden, maar ook de mate van vrijwilligheid moet beoordeeld worden.

De kans lijkt ons geheel niet denkbeeldig, dat er een omgekeerde bewijslast op de 'dader' komt te rusten. Hij moet maar kunnen aantonen dat het betrokken kind het (seksuele) contact zelf heeft gewild. Dat strookt niet met onze rechtspleging.

Ons grootste bezwaar is evenwel, dat bij handhaving van de bestaande opsporingspraktijk de traumatisering van het 'seksuele' in het contact blijft bestaan. Opsporing en vervolging vindt plaats omdat er een seksuele handeling heeft plaats gevonden. Of dat vrijwillig, met dwang of anderszins misbruik van macht heeft plaatsgevonden komt pas later aan bod.

Als in de wetgeving het persoonlijke beschikkingsrecht en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer voorop zouden staan, dan zou opsporing en vervolging pas noodzakelijk zijn, als er een gegrond vermoeden bestaat van misbruik van macht of gezag. Natuurlijk ligt dat juist binnen afhankelijkheidsrelaties uiterst moeilijk. Zonder vrijwillige medewerking van de betrokkenen is misbruik van macht en gezag nauwelijks aantoonbaar. Speciaal jeugdrecht en/of de kinderrechtswinkel zouden in dezen een belangrijke functie kunnen hebben.

Naast de wetgeving als beschermende instantie kennen we het instituut van de ouderlijke macht. In principe hebben ouders (voogden) het recht de aan hun toevertrouwde kinderen relatievorming met of zonder seksueel contact te ontzeggen. De zedelijkheidswetgeving steunt ze hierin zolang de kinderen nog geen zestien jaar zijn. Ondanks het feit dat ook wij erkennen, dat de primaire verantwoordelijkheid in dezen bij het betrokken kind én de ouders ligt, zouden we willen voorstellen de ouderlijke macht te beperken tot aan het twaalfde levensjaar. Jeugdigen van twaalf jaar en ouder moeten geacht worden zelf verant-

woordelijkheid voor hun relationele kontakten te kunnen dragen. Hun wilsbeschikking moet in voorkomende gevallen boven die van de ouders worden gesteld.

Voor relaties met kinderen jonger dan twaalf geldt onverminderd, dat ouders (bij niet-vrijwillige medewerking van de betrokkenen) de zaak aan de burgerrechter ter beoordeling kunnen voorleggen om een verbod met de eventueel daaraan verbonden sankties af te dwingen.

NB. Dit voorstel wil niet impliseren, dat we van ons principiële standpunt, dat óók kinderen jonger dan twaalf jaar recht hebben op (seksuele) relatievorming, afstappen.

KONKLUSIES:

- a. De petitie - politiek gezien waarschijnlijk het enig haalbare voorstel op dit moment - heeft een naar onze mening verkeerd uitgangspunt:
Seksuele handelingen van en met jeugdigen beneden de zestien jaar blijven strafbaar. Het niet gebruiken van dwang, misbruik van macht of gezag kan een reden zijn om niet tot strafvervolgning over te gaan.
Wij vinden, dat niet de seksuele handeling, maar de inbreuk op het persoonlijke beschikkingsrecht of de persoonlijke levenssfeer het criterium voor strafwaardigheid moet zijn.
- b. De petitie verandert niets aan het opsporingsbeleid. Nog meer dan onder de huidige wetgeving zal het noodzakelijk zijn kinderen aan een traumatiserend verhoor bloot te stellen.
- c. Seksualiteit blijft in de kriminele sfeer hangen. De petitie levert geen konstruktieve bijdrage om het zware taboe rond jeugd- en kinderseks te doorbreken.
- d. In geval van vervolging bestaat er een gereede kans, dat de verdachte zelf moet kunnen aantonen, waarom hij/zij in zijn/haar speciale geval niet strafbaar zou moeten zijn. (Omgekeerde bewijslast.)
- e. Seksueel misbruik van kinderen binnen afhankelijkheidsrelaties is moeilijk te bestrijden. Toch doet een algeheel verbod van seksuele kontakten binnen deze relaties afbreuk aan het recht op zelfbeschikking. Het is een maatschappelijk probleem, wat niet domweg door zware sankties is op te lossen. Bij de beoordeling van strafwaardigheid moet ook in dezen de eigen wilsbepaling van het kind voorop staan.
- f. Om kinderen beneden de twaalf jaar ekstra bescherming te bieden, kunnen ouders/voogden (in uiterste gevallen) naar de burgerrechter gaan om een (vrijwillig) kontakt tussen hun kind en een andere persoon ter beoordeling voor te leggen.
Voor jeugdigen van twaalf jaar en ouder moet de ouderlijke macht ondergeschikt zijn aan de eigen wilsbepaling.
- g. Het is voor ons onaanvaardbaar, dat mensen die op basis van volledige vrijwilligheid (seksuele) relaties met jeugdigen beneden de zestien jaar onderhouden, door de wet als misdadigers worden bestempeld. De petitie pleit in feite (onder bepaalde voorwaarden) voor niet strafwaardige misdaden. Wij kunnen ons daar niet mee verenigen.

Bovenstaande overwegingen en konklusies zijn voor ons aanleiding geweest de petitie niet te onderschrijven.

Namens het bestuur van vereniging MARTIJN,
Met vriendelijke groeten,

Benjamin Roelofsma.